

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. 2 від «*04*» *04* 2021 р.)

Ректор

А. А. Мазаракі

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА 2

**РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	бакалавр /	bachelor
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки	/ Social and behavioral sciences
спеціальність	053 Психологія	/ Psychology
спеціалізація	Практична психологія	/ Practical psychology

Київ 2021

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автори: С.М. Миронець, д.психол.н., доц.
В.М. Корольчук, д.психол.н., проф.
М.С. Корольчук, д.психол.н., проф.
О.В. Войтенко, к.психол.н., доц.
І.М. Овдієнко, к.психол.н., доц.
Л.Ф. Вербицька, к.психол.н., доц.
І.В. Мостова, к.психол.н.

Розглянуто на засіданні кафедри психології, протокол № 8 від 23 лютого 2021 року

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА 2

РОБОЧА ПРОГРАМА

освітній ступінь
галузь знань
спеціальність
спеціалізація

«бакалавр»
05 «Соціальні та поведінкові науки»
053 «Психологія»
Практична психологія

Вступ

Підготовка практичних психологів у Київському національному торговельно-економічному університеті визначається насамперед поєднанням суспільних потреб держави і суспільства у високоосвічених фахівцях з цих напрямків діяльності та запитів громадян України в одержанні ґрунтовної освіти для успішного здійснення її, яка давала б змогу розвинути розумові й фізичні здібності особистості та реалізувати їх у практиці роботи державних соціальних інституцій, відповідних установ, консультативно-корекційних та медичних центрах, освітніх закладах, на виробництві, у приватних підприємницьких та інших структурах.

Робоча програма практичної підготовки 2 є навчально-методичним документом, що визначає рівень набуття професійних компетентостей та підготовки до самостійної трудової діяльності. Під час проходження практичної підготовки здобувачі вищої освіти здійснюють збір фактичних даних (матеріалів) для випускної кваліфікаційної роботи.

Студенти під час проходження практики зобов'язані виконувати всі види робіт, передбачених робочою програмою практики, додержуватись вимог внутрішнього трудового розпорядку в установах, в яких вони проходять практику, сумлінно працювати з керівником практики, якого призначає своїм розпорядженням керівник практики від Університету.

Проведення практики студентів IV курсів спеціальності 053 *Психологія* є невід'ємною складовою частиною навчального процесу і проводиться вона у відповідності до «Положення про проведення практики студентів ЗВО», «Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти в КНТЕУ», «Положення про систему оцінювання успішності навчання здобувачів ступенів вищої освіти «бакалавр» і «магістр у КНТЕУ», «Положення про організацію освітнього процесу в КНТЕУ», вимог «Правил внутрішнього розпорядку», наказів/розпоряджень МОН України та методичних рекомендацій щодо розробки програм та робочих програм практики.

Зміст робочої програми практичної підготовки 2 складається з таких розділів:

Вступ

1. Мета, завдання та результати практики, її місце в освітньому процесі.
2. Зміст практики.
3. Індивідуальні завдання.

Список рекомендованих джерел

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ПРАКТИКИ, ЇЇ МІСЦЕ У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Практична підготовка є складовою практичної підготовки студентів освітнього ступеня «бакалавр», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», спеціалізації «Практична психологія».

Метою Практичної підготовки 2 є оволодіння студентами сучасними методами, навичками, вміннями та способами організації праці майбутньої професійної діяльності, формування у них на базі одержаних в КНТЕУ знань, професійних навичок та вмінь для виконання функціональних обов'язків практичних психологів і прийняття самостійних рішень під час роботи в конкретних суспільно-економічних умовах, виховання потреби систематично поповнювати свої знання і творчо їх застосовувати під час психологічного забезпечення професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти на випускному IV курсі проводиться з метою поглиблення, узагальнення і вдосконалення здобутих знань, набутого професійного досвіду, компетентностей та підготовки до самостійної трудової діяльності. Під час проходження практичної підготовки здобувач вищої освіти здійснює збір фактичних матеріалів для виконання випускної кваліфікаційної роботи (проєкту).

Зміст практичної підготовки 2 і послідовність її проведення визначається наскрізною програмою згідно з навчальним планом відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів рівня вищої освіти «бакалавр» і затверджується вченою радою університету.

Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного обсягу практичних навичок і умінь відповідно до освітнього ступеня «бакалавр».

Основними завданнями практики є:

- ✓ закріплення та поглиблення теоретичних знань в галузі практичної психології, вироблення професійних навичок, застосування їх у сфері надання психологічної допомоги громадянам;
- ✓ ознайомлення студентів з організаційною структурою, завданнями, цілями та напрямками роботи базових установ практики;
- ✓ вивчення практики застосування психодіагностичних методів;
- ✓ вивчення, складання та оформлення методичних і настановчих документів, участь у науково-дослідницькій роботі, підготовка аналітичних оглядів з соціально-психологічних проблем;

- ✓ здійснення психологічних консультацій з питань міжособистісних та сімейних стосунків, психокорекційної роботи з особами, які потребують соціально-психологічної допомоги;
- ✓ збагачення реальної тематики студентських науково-дослідних робіт (курсівих, випускних кваліфікаційних робіт та ін.); збір фактичного матеріалу для підготовки наукових доповідей, тез, статей;
- ✓ опрацювання матеріалів бібліотечних фондів базових закладів практики;
- ✓ робота з оргтехнікою, правовою базою соціально-психологічної діяльності;
- ✓ участь в практичній роботі функціональних підрозділів баз практик;
- ✓ збагачення досвіду педагогічної роботи студентами магістратури в різних освітніх закладах;
- ✓ виявлення ділових та моральних якостей кожного студента, їх професійних здібностей, сприяння вибору студентом майбутнього місця роботи.

Місце практики в освітньому процесі

Практична підготовка 2 здійснюється відповідно до концепції розбудови вищої освіти в Україні. Вона вимагає знань з «Експериментальної психології», «Конфліктологія», «Психодіагностика з курсом психоаналізу», «Психологічне консультування», «Психологічне забезпечення професійної діяльності».

На базях практики студенти відпрацьовують методики діагностики особистості та соціометричні процеси в колективі. Самостійна підготовка студентів до практики 2 виконується за спеціальними завданнями, які включають матеріал з тем рекомендованих керівником практики, список рекомендованої літератури.

Контроль за організацією практики студентів здійснює керівник практики від університету.

Після проходження практики студенти оформляють і затверджують печаткою установи щоденник практики з підписом керівника практики, та її результати захищають на засіданні кафедри.

2. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

2.1 Практична підготовка 2 (IV курс)

Практична підготовка 2 проводиться у VIII семестрі перед складанням державного екзамену на освітній ступінь «бакалавр» і є підсумковою ланкою практичної підготовки студентів. Під час цієї практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання із фахових дисциплін, завершується формування бази фактичного матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи та/або складання державних екзаменів.

Метою даного виду практики є поглиблення та закріплення теоретичних знань із фахових дисциплін, завершення формування бази фактичного матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи та/або складання державних екзаменів.

Тривалість практики – 6 тижнів. Виробнича практика відбувається відповідно до календарного плану проходження практики (табл. 2).

Таблиця 2

Календарний план проходження виробничої практики

№ пор.	Вид практики	Семестр	Кількість тижнів	Кількість годин на виконання робіт	Відмітки про виконання
1.	Інструктаж. Ознайомлення з обов'язками психолога	VIII	2 дні	18	
2.	Самостійне ознайомлення зі змістом, специфікою та напрямками роботи обраної бази практики. Екскурсія по відділам (лабораторіям) бази практики (здійснює керівник практики від установи).	VIII	2 дні	18	
3.	Складання і затвердження індивідуального плану роботи на період проходження практики.	VIII	1 день	9	
4.	Затвердження індивідуальних завдань	VIII	1 день	9	

	роботи студентів на період проходження практики.				
5.	Консультації та заняття в навчально-методичних та наукових центрах, з викладачами-методистами, керівниками практики.	VIII	4 дні	36	
6.	Здійснення опитування, тестування або апаратурного обстеження обраної вибірки	VIII	3 дні	36	
7.	Здійснення опитування, тестування або апаратурного обстеження обраної вибірки	VIII	3 дні	27	
8.	Індивідуальне консультування учнів, медпрацівників, батьків, працівників установи	VIII	4 день	36	
9.	Профконсультативна робота з учнями, обтантами, батьками (не передбачає проведення психодіагностичної роботи)	VIII	4 дні	36	
10.	Проведення ділових ігор, тренінгів різної направленості як для учнів так і для працівників і батьків.	VIII	4 дні	36	
11.	Оформлення звітної документації про виконану роботу.	VIII	2 дні	18	
Усього, днів/годин					30 дн. / 270 ГОД.

Посади, які може обійняти випускник-бакалавр:

Займати посади:

- соціальний працівник;
- психолог-консультант;
- психолог-психометрист в системі підприємницької, фінансово-економічної, торговельної сфери, освіти та охорони здоров'я;
- менеджер по роботі з персоналом;
- фахівець групи психологічного відбору.

Працювати:

- у дошкільних та шкільних закладах;
- у центрах психологічної та реабілітаційної роботи;
- у агенціях з підбору та розстановки кадрів;
- у центрах професійно-психологічної орієнтації;
- у соціально-психологічних службах, які забезпечують переговорні процеси, формують і добирають кадри;
- у всіх закладах та установах, що займаються соціально-психологічною допомогою, професійним відбором у центрах психологічної діагностики та психокорекції;
- у центрах психологічної реабілітації біженців та постраждалих від надзвичайних ситуацій.

Забезпечення якісного проведення практики передбачає виконання ряду організаційних заходів:

- Кафедра встановлює бази практики.
- Керівник розподіляє студентів за місцем проходження практики.
- Керівник від кафедри та представник від бази практики обговорюють та складають програму практики.
- Практика починається з організаційних зборів за участю керівників практикою від факультету та студентів IV курсу. На зборах обговорюються: заходи по організації, проведенню та контролю успішності практики, програми практики, методичні вказівки, права та обов'язки практикантів, керівників від баз практики, керівників від факультету, загальні вимоги щодо оформлення звітної документації.
- На період проходження практики керівником практики від кафедри або від факультету призначається староста на групу яка проходитиме практику на певній базі.
- Протягом практики безпосередній керівник від кафедри та керівник від бази практики повинні контролювати графік проходження практики.
- Після закінчення практики усі студенти здають завірений печаткою установи щоденник практики з висновками керівників від бази безпосереднім керівникам практикою від кафедр.
- Практика зараховується студентам, які успішно виконали програму практики, вчасно подали правильно оформлений щоденник і якісно

доповідали на засіданні кафедри. В деяких випадках можливе проведення конференції (розширене засідання декількох кафедр) для захисту звітів.

Керівництво практикою студентів за кожною кафедрою покладається на завідуючих кафедрами, які планують розподіл студентів-практикантів між викладачами-методистами, а також здійснюють контроль за проходженням практики.

Безпосереднє керівництво виробничою практикою кожного студента виконує викладач-методист, якого призначає кафедра відповідно до педагогічного навантаження. До обов'язків викладача-методиста входить допомога студенту-практиканту у виконанні завдань практики, їх оцінка, звіт про проходження практики, а також організація консультацій з провідними фахівцями бази практики.

Правила техніки безпеки

Перед початком проходження виробничої практики студент-практикант зобов'язаний пройти інструктаж по правилам техніки безпеки на робочому місці із обов'язковою фіксацією дати та підписом в журналі інструктажів студентів з техніки безпеки.

Документи практики

До документів виробничої практики належать: наказ про педагогічну практику; протоколи засідань кафедр, індивідуальні звіти студентів про проходження практики, звіт керівника практики від факультету.

Наказ про практику. Є головним документом, що визначає терміни та порядок проходження практики, базові кафедри, базові навчальні заклади, викладачів-методистів, порядок та термін здачі звітів про практику. Наказ готується керівником практики від факультету та надається декану факультету за 20 днів до початку її проведення. Наказ про практику складається керівником від факультету після подання кафедрами виписок із протоколів із переліком викладачів-методистів та закріплених за ними студентів-практикантів.

Протоколи відповідних рішень кафедр містять розподіл студентів між керівниками-методистами, результати оперативного контролю за проходженням практики, результати обговорення та оцінки індивідуальних звітів практикантів.

Правильно оформлений, завірений печаткою установи *щоденник* з висновками керівників є головним звітним документом, що надає студент.

Загальний звіт про проведення виробничої практики подається керівником практики від факультету декану факультету, затверджується Вченою радою факультету. Звіт включає в себе кількісні характеристики практики (число студентів, що пройшли практику, число задіяних викладачів-методистів, перелік базових навчальних закладів, оцінки практики тощо), а також зауваження щодо організації практики, пропозиції щодо її вдосконалення.

Перелік установ та організацій для проходження виробничої практики

1. Інститут психології ім. Г.С.Костюка НАПН України.
2. Інститут соціальної та політичної психології НАПН України.

3. Центри соціально-психологічної служби допомоги молоді м. Києва.
 4. Центр психологічної підготовки рятувальників ДСНС України.
 5. Київський міський та районні центри «Червоного хреста».
 6. Школи м. Києва.
 7. Інститут молоді «Інтелект» КНТЕУ.
 8. Відділ навчально-виховної роботи.
 9. Психологічні служби МО України.
- Приватні фірми та державні підприємства України.

Виробнича практика 2 (IV курс.) проводиться перед складанням державного екзамену на освітній ступінь «бакалавр» і є підсумковою ланкою практичної підготовки студентів. Під час цієї практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання із фахових дисциплін, завершується формування бази фактичного матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи та/або складання державних екзаменів. Необхідність проведення науково-дослідної практики перед написанням бакалаврської роботи визначається факультетом, інститутом при розробці відповідного навчального плану.

Таблиця 4

*Перелік орієнтовних індивідуальних тематичних завдань практичної підготовки 2**

№ з/п	Найменування видів робіт	Обсяг роботи
Організаційно-методична робота		
1.	Складання індивідуального плану роботи на період проходження практики.	1 звіт
2.	Оформлення звітної документації про виконану роботу.	
3.	Самостійне ознайомлення зі змістом, специфікою та напрямками роботи обраної бази практики. Екскурсія по відділам (лабораторіям) бази практики (здійснює керівник практики від установи).	
4.	Робота в бібліотеці, самопідготовка.	>10 джерел
5.	Консультації і заняття в навчально-методичних та наукових центрах, з викладачами-методистами, керівниками практики.	За необхідністю
Науково-дослідна робота		

6.	Визначення мети, предмету, об'єкту індивідуального завдання та гіпотези емпіричного дослідження. Складання плану дослідження.	
7.	Підбір, кількісний та демографічний опис вибірки для проведення емпіричного дослідження	
8.	Підбір та обґрунтування методичного інструментарію емпіричного дослідження. Можлива апробація власної авторської методики з обов'язковою попередньою консультацією з керівником від кафедри або науковим керівником.	>5 методик
9.	Здійснення опитування, тестування або апаратурного обстеження обраної вибірки	>15 чоловік
10.	Обробка результатів дослідження з використанням математичних методів обробки (бажано з використанням статистичного пакету SPSS)	
11.	Аналіз та інтерпретація оброблених результатів емпіричного дослідження	
Консультаційна робота		
12.	Індивідуальне консультування: А) учнів, медпрацівників, батьків Б) людей зі специфічними особливостями (нервово-психічними, психічними розладами, тощо)	
13.	Профконсультативна робота з учнями, обтантами, батьками (не передбачає проведення психодіагностичної роботи)	
Корекційно-відновлювальна та розвивальна робота		
14.	Проведення ділових ігор, тренінгів різної направленості як для учнів так і для медпрацівників і батьків. Можлива апробація авторської розробки з обов'язковою попередньою консультацією з керівником від кафедри або науковим керівником.	

** Студент-практикант обирає один або декілька за бажанням чи потребою напрямів роботи. Організаційно-методичний напрямок роботи є обов'язковим для виконання.*

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

основний

1. Підприємництво: психологічні, організаційні та економічні аспекти : навч. посіб. / С.Д. Максименко, А.А. Мазаракі, Л.П. Кулаковська, Т.Ю. Кулаковський. – Київ. Київ.нац.торг.екон. ун-т, 2012. 720 с.*
2. Корольчук М.С., Корольчук В.М., Миронець С.М., Тімченко О.В., Осьодло В.І., Ржевський Г.М., Зазимко О.В., Практична психологія / Навчальний посібник для студентів ВНЗ. Київ : Київ.нац.торг.екон. ун-т, 2014. 728 с. *
3. Корольчук М.С., Корольчук В.М., Миронець С.М., Тімченко О.В., Осьодло В.І., Ржевський Г.М., Максименко К.С., Психологія праці в звичайних та екстремальних умовах / Навчальний посібник для студентів ВНЗ. Київ. Київ.нац.торг.екон. ун-т, 2015. 652 с.
4. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Теорія і практика професійного психологічного відбору: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Ніка-Центр, 2012. 536.
5. Корольчук М.С., Крайнюк В.М., Марченко В.М. Основи психології: опорні конспекти, схеми, методики. Київ: Ніка-Центр, 2015. 320 с.
6. Корольчук М.С. Осьодло В.І. Психодіагностика. Київ: Ельга; Ніка-Центр. 2010. 400 с.

додатковий

1. Варій М.Й. Загальна психологія. Київ. Центр учбової літератури. 2013. 967 с.
2. Варій М.Й. Психологія особистості. Київ. Центр учбової літератури. 2013. 592 с.
3. Винославська О.В., Бреусенко-Кузнецов О.А., Зливков В.Л., Апішева А.Ш. Психологія. Київ: Инкос, 2012. 350 с.
4. Энциклопедия: общая психология. Київ: Master Media, 2014. Електронні видання.
5. Максименко С.Д. Загальна психологія. Київ. Форум, 2013. 543 с.
6. Психологія: Підручник / За заг. ред. Ю.Л. Трофімова. Київ: Либідь, 2014. 558 с.

Інтернет ресурси

1. Студентська електронна бібліотека «Читалка». Режим доступу: <http://chitalka.info/psy.html>.
2. Психологічний портал «У психолога». Режим доступу: http://upsihologa.com.ua/tytarenko_crisis2.html.

3. Електронна бібліотека. Режим доступу: <http://www.info-librari.com.ua/books-book-78.html>.

4. Психологічний портал «У психолога». Режим доступу: <http://upsihologa.com.ua>.

5. Електронна бібліотека. Режим доступу: <http://www.info-librari.com.ua/books-text-1272.html>.

6. Електронна бібліотека. Режим доступу: <http://eprints.ksame.kharkov.ua/3121>

** курсивом виділені назви видань, які знаходяться в бібліотеці КНТЕУ*